

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 1 czerwca 2015 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2015/0114 (NLE)

9485/15
ADD 1

COASI 67
ASIE 23
CFSP/PESC 207
COHOM 48
CONOP 42
COTER 71
JAI 409
WTO 123
AGRI 298

ENER 230
TRANS 188
TELECOM 139
ENV 377
EDUC 197
RECH 185
EMPL 251
SAN 166

WNIOSEK

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Data otrzymania: 29 maja 2015 r.

Do: Uwe CORSEPIUS, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej

---

Nr dok. Kom.: COM(2015) 226 final - ANNEX

Dotyczy: ZAŁĄCZNIK do wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie zawarcia
Umowy ramowej o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej
państwami członkowskimi, z jednej strony, a Mongolią, z drugiej strony

---

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2015) 226 final - ANNEX.

Załącznik: COM(2015) 226 final - ANNEX

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.5.2015 r.
COM(2015) 226 final

ANNEX 1

ZAŁĄCZNIK

do

Wniosek dotyczący decyzji Rady

w sprawie zawarcia Umowy ramowej o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Mongolią, z drugiej strony

ZAŁĄCZNIK

Umowa ramowa o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Mongolią, z drugiej strony

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

oraz

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

REPUBLIKA WĘGIERSKA,

MALTA,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI,

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, dalej zwane „państwami członkowskimi”,

z jednej strony, oraz

RZĄD MONGOLII, zwany dalej „Mongolią”,

z drugiej strony,

zwane dalej wspólnie „Stronami”,

ZWAŻYWSZY na tradycyjną przyjaźń między Stronami oraz łączące je więzi historyczne, polityczne i gospodarcze,

MAJĄC NA UWADZE, że Strony przywiązują szczególne znaczenie do wszechstronnego charakteru ich wzajemnych stosunków,

MAJĄC NA UWADZE, że Strony uważają, iż niniejsza umowa stanowi część szerszych i spójnych stosunków między nimi w ramach porozumień, których obie Strony są stronami,

POTWIERDZAJĄC zobowiązanie Stron do przestrzegania zasad demokratycznych, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, w tym praw osób należących do mniejszości, określonych m.in. w Karcie Narodów Zjednoczonych, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych oraz innych odpowiednich instrumentach międzynarodowych dotyczących praw człowieka, a także potwierdzając wolę Stron do zwiększania przestrzegania tych zasad,

POTWIERDZAJĄC swoje przywiązanie do zasad praworządności, przestrzegania prawa międzynarodowego, dobrego zarządzania oraz walki z korupcją, dążenie do wspierania postępu gospodarczego i społecznego swoich narodów, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju i wymogów związanych z ochroną środowiska,

POTWIERDZAJĄC swoje pragnienie wzmocnienia współpracy między Stronami, w oparciu o te wspólne wartości,

POTWIERDZAJĄC swoje pragnienie wspierania postępu gospodarczego i społecznego swoich społeczeństw, uwzględniając zasadę zrównoważonego rozwoju we wszystkich jej aspektach,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do propagowania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego oraz do zaangażowania się w skuteczne działania wielostronne oraz pokojowe rozwiązywanie sporów, zwłaszcza poprzez współpracę w tym celu w ramach Narodów Zjednoczonych,

POTWIERDZAJĄC swoje pragnienie wzmocnienia współpracy w kwestiach politycznych i gospodarczych, jak również w zakresie stabilności międzynarodowej, sprawiedliwości i bezpieczeństwa jako podstawowego warunku propagowania zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego, eliminacji ubóstwa oraz osiągnięcia milenijnych celów rozwoju,

MAJĄC NA UWADZE, że Strony uważają terroryzm za zagrożenie dla globalnego bezpieczeństwa oraz zamierzają zintensyfikować swój dialog i współpracę w walce z terroryzmem, zgodnie z odpowiednimi aktami RB ONZ, a zwłaszcza rezolucją RB ONZ nr 1373. Europejska strategia bezpieczeństwa, przyjęta przez Radę Europejską w grudniu 2003 r., uznaje terroryzm za główne zagrożenie dla bezpieczeństwa. W tym względzie Unia Europejska wprowadziła najważniejsze środki, w tym plan działania UE dotyczący zwalczania terroryzmu, przyjęty w 2001 r. i zaktualizowany w 2004 r., oraz ważną deklarację w sprawie zwalczania terroryzmu z dnia 25 marca 2004 r., w następstwie zamachów w Madrycie. Unia Europejska przyjęła również strategię UE w dziedzinie walki z terroryzmem w grudniu 2005 r.,

WYRAŻAJĄC swoje pełne zobowiązanie do zapobiegania i zwalczania wszelkich form terroryzmu oraz do rozwijania współpracy w walce z terroryzmem, oraz do zwalczania przestępczości zorganizowanej,

MAJĄC NA UWADZE, że Strony potwierdzają, iż skuteczne środki zwalczania terroryzmu i ochrony praw człowieka powinny się uzupełniać i wzajemnie wspierać,

POTWIERDZAJĄC, że najpoważniejsze przestępstwa mające znaczenie dla społeczności międzynarodowej nie mogą pozostać bezkarne i że ich efektywne ściganie musi zostać zapewnione poprzez podjęcie środków na poziomie krajowym oraz usprawnienie współpracy na poziomie globalnym,

ZWAŻYWSZY, że ustanowienie i skuteczne funkcjonowanie Międzynarodowego Trybunału Karnego stanowi istotne osiągnięcie dla pokoju i sprawiedliwości na świecie, a Rada Unii Europejskiej przyjęła dnia 16 czerwca 2003 r. wspólne stanowisko w sprawie MTK, którego następstwem było przyjęcie dnia 4 lutego 2004 r. planu działania,

MAJĄC NA UWADZE, że Strony zgadzają się również, iż rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa międzynarodowego i pragną pogłębić dialog i współpracę w tej dziedzinie. Przyjęcie w drodze konsensusu rezolucji RB ONZ nr 1540 stanowi podstawę zobowiązania całej społeczności międzynarodowej do zwalczania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia. Rada Unii Europejskiej przyjęła dnia 17 listopada 2003 r. politykę UE ukierunkowaną na wprowadzenie kwestii nierozprzestrzeniania broni do stosunków UE z

państwami trzecimi. Rada Europejska przyjęła również dnia 12 grudnia 2003 r. strategię walki z rozprzestrzenianiem,

MAJĄC NA UWADZE, że Rada Europejska stwierdziła, iż broń strzelecka i lekka stanowi rosnące zagrożenie dla pokoju, bezpieczeństwa i rozwoju, oraz przyjęła dnia 13 stycznia 2006 r. strategię UE w zakresie zwalczania nielegalnego gromadzenia broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni. W strategii tej Rada Europejska podkreśliła potrzebę zapewnienia kompleksowego i spójnego podejścia w ramach polityki bezpieczeństwa i polityki rozwojowej,

WYRAŻAJĄC swoje pełne zobowiązanie do propagowania zrównoważonego rozwoju w jego wszystkich aspektach, w tym ochrony środowiska i skutecznej współpracy w celu zwalczania zmian klimatu, bezpieczeństwa żywności, a także skutecznego propagowania i wdrażania uznanych na forum międzynarodowym norm pracy i norm socjalnych,

PODKREŚLAJĄC znaczenie pogłębiania stosunków i współpracy w dziedzinach takich jak readmisja, polityka azylowa i wizowa, oraz wspólnego rozwiązywania kwestii migracji i handlu ludźmi,

PONOWNIE PODKREŚLAJĄC znaczenie handlu w swoich stosunkach dwustronnych, zwłaszcza handlu surowcami, oraz podkreślając swoje zaangażowanie w uzgodnienie szczegółowych przepisów dotyczących surowców w Podkomitecie ds. Handlu i Inwestycji,

BIORĄC POD UWAGĘ, że postanowienia niniejszej Umowy wchodzące w zakres części trzeciej tytułu V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wiążą Zjednoczone Królestwo i Irlandię jako odrębne Umawiające się Strony, nie zaś jako część Unii Europejskiej, chyba że Unia Europejska wraz ze Zjednoczonym Królestwem lub Irlandią wspólnie poinformują Mongolię, że Zjednoczone Królestwo lub Irlandia są nimi związane jako część Unii Europejskiej zgodnie z protokołem nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Jeżeli Zjednoczone Królestwo lub Irlandia przestaną być związane Umową jako część Unii Europejskiej zgodnie z art. 4a protokołu nr 21, Unia Europejska wraz ze Zjednoczonym Królestwem lub Irlandią natychmiast poinformują Mongolię o wszelkich zmianach w ich stanowisku, w którym to przypadku pozostaną nadal związane postanowieniami umowy indywidualnie. To samo dotyczy Danii, zgodnie z protokołem w sprawie stanowiska Danii załączonym do wspomnianych Traktatów,

POTWIERDZAJĄC zobowiązanie do umacniania istniejących stosunków między Stronami, mając na względzie zacieśnienie współpracy między nimi oraz ich wspólną chęć do konsolidacji, pogłębienia i zróżnicowania wzajemnych stosunków w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w oparciu o równość, niedyskryminację i wzajemne korzyści,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

TYTUŁ I
CHARAKTER I ZAKRES

ARTYKUŁ 1

Zasady ogólne

1. Poszanowanie zasad demokracji i praw człowieka, określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i innych międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka, oraz zasady praworządności stanowi fundament polityki wewnętrznej i międzynarodowej obu Stron oraz zasadniczy element niniejszej Umowy.
2. Strony potwierdzają wspólne wartości określone w Karcie Narodów Zjednoczonych.
3. Strony potwierdzają zobowiązanie do promowania wszystkich aspektów zrównoważonego rozwoju, współpracy w celu sprostania wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu i globalizacją, oraz do przyczyniania się do osiągnięcia uznanych na szczeblu międzynarodowym celów rozwojowych, w szczególności celów zawartych w milenijnych celach rozwoju. Strony potwierdzają swoje zaangażowanie w osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego oraz struktur społecznych sprzyjających włączeniu społecznemu.
4. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do respektowania deklaracji paryskiej z 2005 r. w sprawie skuteczności pomocy oraz zgadzają się co do zacieśnienia współpracy w celu dalszej poprawy wyników osiągniętych w zakresie rozwoju.
5. Strony potwierdzają swoje przywiązanie do zasad dobrego zarządzania, w tym niezależności sądownictwa oraz walki z korupcją.

ARTYKUŁ 2

Cele współpracy

- W celu zacieśnienia stosunków dwustronnych Strony zobowiązują się prowadzić wszechstronny dialog i promować dalszą współpracę we wszystkich sektorach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ich wysiłki będą w szczególności miały na celu:
- a) nawiązanie współpracy politycznej i gospodarczej w ramach wszystkich właściwych organizacji i forów regionalnych i międzynarodowych;
  - b) nawiązanie współpracy w zakresie zwalczania najcięższych przestępstw wzbudzających niepokój społeczności międzynarodowej;
  - c) nawiązanie współpracy w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz broni strzeleckiej i lekkiej;

- d) rozwój handlu i inwestycji między Stronami przynoszący wzajemne korzyści; nawiązanie współpracy we wszystkich dziedzinach handlu i inwestycji będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w celu ułatwienia przepływu towarów i inwestycji oraz zapobiegania powstawaniu przeszkód w handlu i inwestycjach, a także usuwania takich przeszkód;
- e) nawiązanie współpracy w dziedzinie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa, w tym praworządności i współpracy prawnej, ochrony danych, migracji, przemytu i handlu ludźmi, zwalczania przestępczości zorganizowanej, terroryzmu, prania pieniędzy i nielegalnych narkotyków;
- f) nawiązanie współpracy we wszystkich innych sektorach stanowiących przedmiot wzajemnego zainteresowania, zwłaszcza w zakresie polityki makroekonomicznej oraz usług finansowych, podatków i ceł, w tym dobrego zarządzania w dziedzinie podatków, polityki przemysłowej oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), społeczeństwa informacyjnego, sektora audiowizualnego i mediów, nauki i technologii, energii, transportu, oświaty i kultury, środowiska naturalnego i zasobów naturalnych, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, zdrowia, zatrudnienia oraz spraw społecznych i statystyk;
- g) zwiększenie udziału obu Stron w ponadregionalnych i regionalnych programach współpracy, w których możliwy jest udział drugiej Strony;
- h) podniesienie roli i statusu Stron w swoich wzajemnych regionach;
- i) promowanie porozumienia między obywatelami poprzez współpracę różnych podmiotów pozarządowych, takich jak niezależne ośrodki badawcze, środowisko uniwersyteckie, społeczeństwo obywatelskie oraz media, w formie seminariów, konferencji, kontaktów młodzieżowych i innych działań.
- j) propagowanie eliminowania ubóstwa w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz stopniowego włączenia Mongolii do gospodarki światowej.

ARTYKUŁ 3

Przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

i systemów jej przenoszenia

1. Strony uznają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia bez względu na to, czy jest to działalność państw, czy innych grup, stanowi jedno z największych zagrożeń dla stabilności i bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym.
2. Strony postanawiają w związku z tym współpracować i przeciwdziałać rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez pełne przestrzeganie i wdrażanie na poziomie krajowym zobowiązań podjętych przez Strony w ramach międzynarodowych traktatów i porozumień o rozbrojeniu i nierozprzestrzenianiu oraz innych odnośnych zobowiązań międzynarodowych, takich

jak rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1540. Strony uzgadniają, że niniejsze postanowienie stanowi zasadniczy element Umowy.

3. Strony zgadzają się również współpracować i wspierać walkę z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez:
  - podejmowanie kroków mających na celu, stosownie do okoliczności, podpisanie, ratyfikację lub przystąpienie do wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych oraz ich pełne wdrożenie;
  - stworzenie skutecznego systemu kontroli wywozu na poziomie krajowym pozwalającego na kontrolę wywozu i tranzytu towarów związanych z bronią masowego rażenia, w tym kontrolę ostatecznego użycia technologii podwójnego zastosowania pod kątem broni masowego rażenia, oraz obejmującego skuteczne sankcje w przypadku naruszenia kontroli wywozu.
4. Strony zgadzają się ustanowić regularny dialog polityczny, który będzie towarzyszył tym elementom i je konsolidował. Ten dialog może się odbywać na szczeblu regionalnym.

ARTYKUŁ 4

Broń strzelecka i broń lekka

1. Strony uznają, że nielegalna produkcja broni strzeleckiej i lekkiej, jej transfer i obrót nią, w tym amunicją do tej broni, a także nadmierne gromadzenie, nieprawidłowe zarządzanie, niewłaściwie zabezpieczone zapasy oraz niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stwarzają poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.
2. Strony postanawiają przestrzegać zobowiązań każdej ze Stron dotyczących rozwiązania wszystkich aspektów nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, oraz w pełni wywiązać się z tych zobowiązań w ramach istniejących porozumień międzynarodowych i rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz zobowiązań w ramach innych instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie w tej dziedzinie, takich jak Program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach.
3. Strony postanawiają współpracować oraz dbać o skoordynowanie, wzajemne uzupełnianie się oraz synergii swoich wysiłków służących rozwiązaniu problemu nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, na poziomie światowym, regionalnym, ponadregionalnym oraz krajowym, a także postanawiają nawiązać regularny dialog polityczny, który będzie towarzyszył tym wysiłkom i je konsolidował.

ARTYKUŁ 5

Najcięższe przestępstwa wzbudzające niepokój społeczności międzynarodowej

(Międzynarodowy Trybunał Karny)

1. Strony potwierdzają, że najcięższe przestępstwa wzbudzające niepokój całej społeczności międzynarodowej nie mogą pozostawać bezkarne i że należy zapewnić ich skuteczne ściganie poprzez podejmowanie środków, odpowiednio, na szczeblu krajowym i międzynarodowym, w tym poprzez Międzynarodowy Trybunał Karny. Strony uznają, że ustanowienie skutecznie działającego Międzynarodowego Trybunału Karnego stanowi znaczące osiągnięcie na rzecz pokoju i sprawiedliwości na świecie.
2. Strony postanawiają współpracować oraz podjąć niezbędne środki, stosownie do okoliczności, w celu pełnego wspierania uniwersalności stosowania i nienaruszalności statutu rzymskiego i powiązanych instrumentów, a także zgadzają się zacieśniać swoją współpracę z Międzynarodowym Trybunałem Karnym. Strony zobowiązują się wdrażać statut rzymski oraz podjąć niezbędne kroki w celu ratyfikacji powiązanych instrumentów (takich jak umowa w sprawie przywilejów i immunitetów Międzynarodowego Trybunału Karnego).
3. Strony zgadzają się, że korzystne byłoby prowadzenie dialogu w tej kwestii.

ARTYKUŁ 6

Współpraca w zwalczaniu terroryzmu

1. Strony zgadzają się współpracować przy zapobieganiu aktom terroryzmu i przy zwalczaniu takich aktów, potwierdzając znaczenie walki z terroryzmem, zgodnie z obowiązującymi konwencjami międzynarodowymi, w tym międzynarodowym prawem humanitarnym i prawami człowieka, jak również własnymi odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, równocześnie biorąc pod uwagę Globalną Strategię Zwalczania Terroryzmu ONZ, zawartą w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 60/288 z dnia 8 września 2006 r.
2. Strony współpracują przede wszystkim:
  - a) w ramach pełnego wdrożenia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1373 i 1267 oraz kolejnych rezolucji, w tym rezolucji nr 1822, jak również innych odpowiednich rezolucji ONZ i swoich odpowiednich zobowiązań na mocy innych istotnych konwencji i instrumentów międzynarodowych;
  - b) poprzez wymianę informacji o terrorystach, grupach terrorystycznych oraz ich sieciach wsparcia zgodnie z prawem międzynarodowym i krajowym;
  - c) poprzez wymianę opinii o środkach i metodach stosowanych w celu zwalczania terroryzmu, w tym w dziedzinie szkoleń oraz technologii, oraz wymianę wiedzy fachowej związanej z zapobieganiem terroryzmowi,
  - d) poprzez współpracę mającą na celu pogłębienie konsensusu międzynarodowego w odniesieniu do walki z terroryzmem, w tym definicji prawnej aktów terrorystycznych, a zwłaszcza poprzez działanie na rzecz osiągnięcia porozumienia w odniesieniu do kompleksowej konwencji w sprawie terroryzmu międzynarodowego;
  - e) poprzez dzielenie się odpowiednimi najlepszymi praktykami w zakresie ochrony praw człowieka w walce z terroryzmem;
  - f) poprzez skuteczną realizację i zacieśnianie swojej współpracy w zwalczaniu terroryzmu w ramach dialogu Azja-Europa.

TYTUŁ II

WSPÓLPRACA DWUSTRONNA, REGIONALNA I MIĘDZYNARODOWA

ARTYKUŁ 7

Współpraca między Mongolią a UE w zakresie zasad, norm i standardów

1. Strony zobowiązują się osiągnąć europejskie wspólne zasady, normy i standardy w Mongolii oraz współpracować w propagowaniu wymiany informacji i dzielenia się doświadczeniami w celu ich wprowadzenia i wdrożenia.
2. Strony starają się wzmocnić dialog i współpracę między swoimi władzami w zakresie kwestii standaryzacji, które zgodnie z ustaleniami Stron mogą obejmować utworzenie ram współpracy ułatwiających wymiany ekspertów, informacji i wiedzy fachowej.

ARTYKUŁ 8

Współpraca w ramach organizacji regionalnych i międzynarodowych

1. Strony postanawiają wymieniać opinie i współpracować w ramach forów i organizacji regionalnych i międzynarodowych, takich jak ONZ oraz odpowiednie agencje, programy i organy ONZ, Światowa Organizacja Handlu, Traktat o przyjaźni i współpracy oraz dialog Azja-Europa (ASEM).
2. Strony postanawiają również propagować współpracę między niezależnymi ośrodkami badawczymi, pracownikami akademickimi, organizacjami pozarządowymi oraz mediami w dziedzinach objętych niniejszą Umową. Współpraca ta może w szczególności obejmować organizację programów szkoleniowych, warsztatów i seminariów, wymianę ekspertów, badania i inne działania uzgodnione przez Strony.

ARTYKUŁ 9

Współpraca regionalna i dwustronna

1. We wszystkich sektorach objętych dialogiem i współpracą, które ustanawia się na mocy niniejszej Umowy, oraz kładąc przy tym odpowiedni nacisk na kwestie objęte współpracą dwustronną, obie strony zgadzają się kontynuować powiązane działania na szczeblu dwustronnym, regionalnym lub poprzez połączenie obu tych wymiarów. Przy wyborze odpowiednich ram działania Strony będą dążyły do maksymalizacji uzyskanego wpływu na wszystkie zainteresowane strony oraz do umocnienia ich zaangażowania, przy jednoczesnym jak najlepszym wykorzystaniu dostępnych

zasobów, uwzględnieniu politycznej i instytucjonalnej wykonalności oraz zapewnieniu spójności z innymi działaniami, w które zaangażowane są Unia Europejska i inni partnerzy ASEM.

2. Strony mogą we właściwych przypadkach postanowić o rozszerzeniu wsparcia finansowego na działania w ramach współpracy w dziedzinach objętych Umową oraz na działania powiązane, zgodnie z ich odpowiednimi procedurami finansowymi i zasobami.

TYTUŁ III

WSPÓLPRACA W ZAKRESIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

ARTYKUŁ 10

Zasady ogólne

1. Głównym celem współpracy rozwojowej jest ograniczenie ubóstwa poprzez realizację milenijnych celów rozwoju w kontekście zrównoważonego rozwoju i integracji z gospodarką światową. Strony zgadzają się prowadzić regularny dialog w sprawie współpracy w zakresie rozwoju zgodnie z odpowiednimi priorytetami każdej ze Stron i obszarami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania.
2. Strategie współpracy rozwojowej Stron mają na celu między innymi:
  - a) promowanie rozwoju ludzkiego i społecznego;
  - b) osiągnięcie zrównoważonego wzrostu gospodarczego;
  - c) promowanie zrównoważenia środowiskowego i regeneracji środowiska oraz najlepszych praktyk w tej dziedzinie, a także zachowania zasobów naturalnych;
  - d) zapobieganie zmianie klimatu i zwalczanie jej skutków;
  - e) wspieranie polityki i instrumentów mających na celu dalszą integrację z gospodarką światową i międzynarodowym systemem handlu;
  - f) ustanowienie procesów zgodnych z zasadami zawartymi w deklaracji paryskiej w sprawie skuteczności pomocy, w programie działania z Akry i z innymi zobowiązaniami międzynarodowymi mającymi na celu poprawę świadczenia i skuteczności pomocy.

ARTYKUŁ 11

Rozwój gospodarczy

1. Celem Stron jest propagowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego, ograniczenie ubóstwa oraz ograniczenie rozbieżności społeczno-gospodarczych.
2. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju, powinny również potwierdzić swoje zobowiązania w zakresie deklaracji paryskiej z 2005 r. w sprawie skuteczności pomocy.
3. Umowa powinna również mieć na celu uwzględnienie zobowiązań w zakresie społecznych i środowiskowych aspektów handlu, potwierdzając ponownie, że handel powinien propagować zrównoważony rozwój we wszystkich jego aspektach, a także oceny swoich skutków gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

ARTYKUŁ 12

Rozwój społeczny

1. Strony mają na celu podkreślenie potrzeby prowadzenia wzajemnie się wspierającej polityki gospodarczej i społecznej, podkreślenie istotnej roli tworzenia godnej pracy oraz zobowiązania Stron do wspierania dialogu społecznego.
2. Strony zamierzają przyczyniać się do skutecznego wdrażania podstawowych standardów pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) oraz zacieśniania współpracy w zakresie zatrudnienia i kwestii społecznych.
3. Strony zamierzają ponadto propagować politykę mającą na celu zagwarantowanie dostępności i dostaw żywności dla ludności oraz paszy dla zwierząt gospodarskich, w sposób zrównoważony oraz przyjazny dla środowiska.

ARTYKUŁ 13

Środowisko naturalne

1. Strony potwierdzają potrzebę wysokiego poziomu ochrony środowiska oraz ochrony zasobów naturalnych i bioróżnorodności, w tym lasów, oraz zarządzania nimi, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.
2. Strony zamierzają propagować ratyfikację i wprowadzenie w życie wielostronnych porozumień w sprawie środowiska naturalnego oraz przestrzeganie zasad w nich zawartych w dziedzinie środowiska naturalnego.
3. Strony zamierzają wzmocnić współpracę w zakresie globalnych kwestii ochrony środowiska, zwłaszcza zmian klimatu.

TYTUŁ IV

WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE HANDLU I INWESTYCJI

ARTYKUŁ 14

Zasady ogólne

1. Strony podejmują dialog na temat dwustronnego i wielostronnego handlu oraz kwestii związanych z handlem, mając na względzie zacieśnienie dwustronnych stosunków handlowych i rozwój wielostronnego systemu handlowego.
2. Strony zobowiązują się wspierać rozwój i zróżnicowanie wzajemnej wymiany handlowej w jak największym stopniu i w sposób przynoszący wzajemne korzyści. Strony zobowiązują się do stworzenia lepszych warunków wzajemnego dostępu do swoich rynków poprzez dążenie do eliminacji barier w handlu, w szczególności poprzez terminową likwidację barier pozataryfowych oraz podejmowanie działań poprawiających przejrzystość, z uwzględnieniem prac prowadzonych w tej dziedzinie przez organizacje międzynarodowe.
3. Uznając, że handel odgrywa istotną rolę w rozwoju oraz że pomoc w formie systemu preferencji taryfowych okazała się bardzo korzystna dla krajów rozwijających się, Strony starają się zwiększyć swój udział w konsultacjach dotyczących takiej pomocy, w pełnej zgodności z zasadami WTO.
4. Strony informują się wzajemnie o rozwoju polityki handlowej i polityki w kwestiach związanych z handlem, takich jak polityka rolna, bezpieczeństwo żywności, ochrona konsumentów i środowiska.
5. Strony wspierają dialog i współpracę w celu rozwijania stosunków handlowych i inwestycyjnych, w tym rozwiązywania problemów handlowych, w dziedzinach o których mowa w art. 10-27 oraz w innych kwestiach.

ARTYKUŁ 15

Kwestie sanitarne i fitosanitarne

1. Strony współpracują w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz kwestii sanitarnych i fitosanitarnych w celu ochrony życia i zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na terytoriach Stron.
2. Strony prowadzą rozmowy i wymieniają informacje na temat swoich odpowiednich środków, określonych w porozumieniu Światowej Organizacji Handlu (WTO) w sprawie zagadnień sanitarnych i fitosanitarnych, Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin, Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt oraz Komisji Kodeksu Żywnościowego (CODEX Alimentarius).

3. Strony postanawiają zwiększyć wzajemne zrozumienie i zacieśnić współpracę w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych oraz w zakresie dobrostanu zwierząt. Tego rodzaju budowanie potencjału odnosi się do konkretnych potrzeb każdej ze Stron i jest przeprowadzane w celu wspierania danej Strony w dostosowaniu się do ram prawnych drugiej Strony.
4. Strony w odpowiednim czasie nawiązują dialog w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych na wniosek jednej ze Stron o rozważenie zagadnień sanitarnych i fitosanitarnych oraz innych pilnych związanych z nimi kwestii objętych niniejszym artykułem.

ARTYKUŁ 16

Bariery techniczne w handlu

Strony wspierają stosowanie międzynarodowych norm oraz współpracują i wymieniają informacje dotyczące norm, procedur oceny zgodności i przepisów technicznych, szczególnie w ramach porozumienia WTO w sprawie barier technicznych w handlu.

ARTYKUŁ 17

Współpraca celna

1. Strony zwrócą szczególną uwagę na zwiększenie bezpieczeństwa handlu międzynarodowego, w tym usług transportowych, na zapewnienie skutecznego i efektywnego egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne oraz na zapewnienie równowagi między ułatwieniami w handlu a walką z oszustwami i nieprawidłowościami.
2. Bez uszczerbku dla innych form współpracy ustanowionych niniejszą Umową, Strony wyrażają zainteresowanie rozważeniem zawarcia w przyszłości protokołów o współpracy celnej i o wzajemnej pomocy, w ramach instytucjonalnych określonych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 18

Ułatwienia w handlu

Strony dzielą się doświadczeniami i badają możliwości uproszczenia procedur przywozowych, wywozowych i innych procedur celnych, zapewnienia przejrzystości przepisów celnych i handlowych, rozwijania współpracy celnej oraz skutecznych mechanizmów wzajemnej pomocy administracyjnej, a także dążą do zbieżności poglądów i podejmowania wspólnych działań w kontekście odpowiednich inicjatyw międzynarodowych, w tym ułatwień w handlu.

ARTYKUŁ 19

Inwestycje

Strony wspierają większy przepływ inwestycji poprzez rozwój atrakcyjnych i stabilnych warunków dla wzajemnych inwestycji dzięki konsekwentnemu dialogowi, którego celem jest umacnianie zrozumienia i współpracy w zakresie inwestycji, badanie mechanizmów administracyjnych ułatwiających przepływy inwestycji oraz

promowanie stabilnych, przejrzystych, otwartych i niedyskryminacyjnych warunków dla inwestorów.

ARTYKUŁ 20

Polityka konkurencji

Strony promują skuteczne ustanowienie i stosowanie zasad konkurencji oraz rozpowszechnianie informacji w celu wspierania przejrzystości oraz pewności prawnej dla przedsiębiorstw działających na rynkach drugiej Strony. Strony powinny wymieniać opinie w kwestiach dotyczących praktyk antykonkurencyjnych, które mogłyby negatywnie wpłynąć na handel dwustronny oraz przepływy inwestycyjne.

ARTYKUŁ 21

Usługi

Strony rozpoczną regularny dialog mający na celu w szczególności wymianę informacji o swoich wewnętrznych regulacjach i przepisach, wspieranie dostępu do rynków drugiej Strony, wspieranie dostępu do kapitału i technologii oraz wspieranie handlu usługami między oboma regionami i na rynkach krajów trzecich.

ARTYKUŁ 22

Przepływy kapitału

Strony dążą do ułatwienia przepływu kapitału w celu propagowania celów Umowy.

ARTYKUŁ 23

Zamówienia publiczne

Strony mają na celu ustanowienie zasad proceduralnych, w tym odpowiedniej przejrzystości oraz przepisów umożliwiających zaskarżenie, które wspierają utworzenie skutecznego systemu zamówień propagującego optymalny stosunek ceny do jakości w zamówieniach publicznych oraz ułatwiającego handel międzynarodowy.

Strony działają na rzecz osiągnięcia wzajemnego otwarcia swoich rynków zamówień rządowych, w celu osiągnięcia wzajemnych korzyści.

ARTYKUŁ 24

Przejrzystość

Strony uznają znaczenie przejrzystości oraz odpowiednich procedur przy zarządzaniu swoimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi dotyczącymi handlu; w tym celu potwierdzają one swoje zobowiązania określone w art. X GATT z 1994 r. oraz art. III GATS.

ARTYKUŁ 25

Surowce

1. Strony postanawiają zacieśnić współpracę oraz propagować wzajemne zrozumienie między obiema Stronami w dziedzinie surowców.
2. Współpraca ta oraz propagowanie wzajemnego zrozumienia powinno dotyczyć takich kwestii jak ramy regulacyjne dla sektorów surowców (w tym zarządzanie dochodami z górnictwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz ochrona środowiska i przepisy bezpieczeństwa dotyczące górnictwa oraz sektorów surowców) oraz handel surowcami. W celu propagowania ściślejszej współpracy i wzajemnego zrozumienia każda ze Stron może wystąpić z wnioskiem o doraźne spotkanie dotyczące surowców.
3. Strony uznają, że przejrzyste, niedyskryminacyjne, nie powodujące zakłóceń i oparte na poszanowaniu przepisów otoczenie regulacyjne jest najlepszym sposobem stworzenia warunków sprzyjających bezpośrednim inwestycjom zagranicznym w produkcję i handel surowcami.
4. Strony postanawiają propagować współpracę przy usuwaniu barier dla handlu surowcami, uwzględniając swoje odpowiednie strategie i cele gospodarcze i z myślą o propagowaniu handlu.
5. Na wniosek dowolnej ze Stron każda kwestia dotycząca handlu surowcami może zostać poruszona i omówiona podczas posiedzeń Wspólnego Komitetu i Podkomitetu, które posiadają uprawnienia do przyjęcia decyzji w tych kwestiach na mocy art. 56, zgodnie z zasadami określonymi w powyższych ustępach.

ARTYKUŁ 26

Polityka regionalna

Strony propagują politykę rozwoju regionalnego.

ARTYKUŁ 27

Prawa własności intelektualnej

1. Strony potwierdzają olbrzymie znaczenie, które przywiązują do ochrony praw własności intelektualnej oraz zobowiązują się ustanowić właściwe środki w celu zapewnienia odpowiedniej i skutecznej ochrony i egzekwowania tych praw, zwłaszcza w zakresie naruszenia praw własności intelektualnej.

Ponadto Strony postanawiają zawrzeć jak najszybciej porozumienie dwustronne w sprawie oznaczeń geograficznych.

2. Strony wymieniają informacje i doświadczenia dotyczące takich kwestii jak praktyka, wspieranie, rozpowszechnianie, upowszechnianie, zarządzanie, harmonizacja, ochrona i skuteczne stosowanie praw własności intelektualnej, zapobieganie naruszaniu takich praw, walka z fałszerstwem i piractwem, poprzez współpracę celną i inne odpowiednie formy współpracy, oraz ustanowienie i umacnianie organizacji odpowiedzialnych za kontrolę i ochronę tych praw. Strony pomagają sobie wzajemnie w ulepszaniu ochrony, wykorzystywania i komercjalizacji własności intelektualnej w oparciu o doświadczenia europejskie, oraz w lepszym rozpowszechnianiu wiedzy w tej dziedzinie.

ARTYKUŁ 28

Podkomitet ds. Handlu i Inwestycji

1. Niniejszym ustanawia się Podkomitet ds. Handlu i Inwestycji.
2. Podkomitet wspiera Wspólny Komitet w wykonywaniu jego zadań we wszystkich dziedzinach objętych niniejszym rozdziałem.
3. Podkomitet uchwała swój regulamin wewnętrzny.

TYTUŁ V
WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE SPRAWIEDLIWOŚCI, WOLNOŚCI I
BEZPIECZEŃSTWA

ARTYKUŁ 29

Praworządność i współpraca prawna

1. Przy współpracy w zakresie sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa Strony zwracają szczególną uwagę na konsolidację zasad praworządności oraz ogólne wzmocnienie instytucji na wszystkich szczeblach w obszarze egzekwowania prawa, a zwłaszcza organizacji wymiaru sprawiedliwości.
2. Współpraca między Stronami może również obejmować wzajemną wymianę informacji dotyczących systemów prawnych i prawodawstwa. Strony dążą do rozwinięcia wzajemnej pomocy prawnej w ramach istniejących ram prawnych.

ARTYKUŁ 30

Ochrona danych osobowych

1. Strony postanawiają współpracować w celu podniesienia stopnia ochrony danych osobowych do poziomu najwyższych norm międzynarodowych, takich jak normy zawarte w wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie skomputeryzowanych archiwów danych osobowych (rezolucja Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr 45/95 z dnia 14 grudnia 1990 r.).
2. Współpraca w zakresie ochrony danych osobowych może obejmować m.in. wsparcie techniczne w formie wymiany informacji i wiedzy fachowej.

ARTYKUŁ 31

Współpraca w dziedzinie migracji

1. Strony ustanawiają współpracę mającą służyć zapobieganiu nielegalnej imigracji oraz nielegalnemu przebywaniu osób fizycznych posiadających obywatelstwo Stron na ich odpowiednich terytoriach.
2. W ramach współpracy służącej zapobieganiu nielegalnej imigracji Strony zgadzają się dokonać readmisji, bez zbędnej zwłoki, swoich obywateli, którzy nie spełniają warunków obowiązujących przy wjeździe na terytorium drugiej Strony, przebywaniu na jej terytorium lub zamieszkiwaniu na nim, a także obywateli, którzy przestali spełniać te warunki. W tym celu Strony wydadzą swoim obywatelom odpowiednie dokumenty tożsamości. Jeżeli osoba, która ma zostać poddana readmisji, nie posiada żadnych dokumentów lub innych dowodów potwierdzających jej obywatelstwo, właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne i konsularne zainteresowanego państwa członkowskiego lub Mongolii dokona – na prośbę Mongolii lub zainteresowanego państwa członkowskiego – przygotowań w celu przeprowadzenia rozmowy z daną osobą i ustalenia jej obywatelstwa.
3. UE wspiera finansowo wprowadzanie w życie tego porozumienia poprzez odpowiednie dwustronne instrumenty współpracy.
4. Strony zgadzają się wynegocjować, na wniosek dowolnej ze Stron, umowę między UE a Mongolią regulującą szczególne zobowiązania w zakresie readmisji swoich obywateli, w tym zobowiązania dotyczące obywateli innych państw oraz bezpaństwowców.

ARTYKUŁ 32

Współpraca dotycząca nielegalnych narkotyków

1. Strony współpracują w celu zapewnienia zrównoważonego podejścia poprzez skuteczną koordynację między właściwymi organami, w tym organami z sektora zdrowia, sprawiedliwości, cel, spraw wewnętrznych oraz innych odpowiednich sektorów, w celu zmniejszenia podaży nielegalnych narkotyków, handlu nimi oraz popytu na nie, przy poszanowaniu praw człowieka. Współpraca ta ma również na celu ograniczenie szkód wywoływanych przez narkotyki, rozwiązanie problemu produkcji narkotyków syntetycznych, handlu nimi oraz ich wykorzystywania, osiągnięcie bardziej skutecznego zapobiegania wykorzystywaniu prekursorów narkotyków do nielegalnej produkcji narkotyków oraz substancji psychotropowych.
2. Strony określają środki współpracy służące osiągnięciu tych celów. Działania podejmuje się na podstawie powszechnie uznanych zasad zgodnie z odpowiednimi konwencjami międzynarodowymi, deklaracją polityczną oraz deklaracją specjalną w sprawie wytycznych dotyczących zmniejszenia popytu na narkotyki, przyjętą przez 20. specjalną sesję Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w sprawie narkotyków w czerwcu 1998 r., a także zgodnie z deklaracją polityczną i planem

działania przyjętym na 52. sesji Komisji ds. Środków Odurzających ONZ w marcu 2009 r.

3. Współpraca między Stronami obejmuje wsparcie techniczne i administracyjne w następujących obszarach: opracowanie krajowych przepisów i polityki; tworzenie instytucji krajowych i ośrodków informacji; wsparcie dla działań społeczeństwa obywatelskiego w dziedzinie narkotyków oraz starań mających na celu zmniejszenie popytu na narkotyki i łagodzenie negatywnych skutków używania narkotyków; szkolenie personelu; badania dotyczące narkotyków; oraz zapobieganie wykorzystywaniu prekursorów narkotyków używanych do nielegalnej produkcji narkotyków oraz substancji psychotropowych. Strony mogą zgodzić się na włączenie innych obszarów.

ARTYKUŁ 33

Współpraca w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej i korupcji

Strony postanawiają współpracować przy zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, gospodarczej i finansowej, a także korupcji. Współpraca ta ma w szczególności na celu wdrażanie i promowanie odpowiednich międzynarodowych standardów i aktów, takich jak konwencja ONZ w sprawie międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i jej protokoły dodatkowe oraz Konwencja ONZ przeciwko korupcji.

ARTYKUŁ 34

Współpraca w zakresie zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu

1. Strony zgadzają się co do potrzeby podjęcia działań i współpracy w celu zapobiegania wykorzystywaniu ich systemów finansowych oraz określonych niefinansowych przedsiębiorstw i zawodów do prania zysków z działalności przestępczej, takiej jak handel narkotykami i korupcja.

2. Obie Strony postanawiają współpracować w zakresie wsparcia technicznego i administracyjnego służących tworzeniu i wdrażaniu przepisów oraz w zakresie skutecznego funkcjonowania mechanizmów zwalczania procederu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Współpraca pozwala w szczególności na wymianę istotnych informacji w ramach prawodawstwa każdej ze Stron oraz przyjęcie właściwych norm celem zwalczania prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, odpowiadających normom przyjętym przez Unię oraz podmioty międzynarodowe działające w tym obszarze, takie jak Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF).

TYTUŁ VI
WSPÓLPRACA W INNYCH SEKTORACH

ARTYKUŁ 35

Współpraca w zakresie praw człowieka

1. Strony postanawiają współpracować w zakresie promowania i skutecznej ochrony praw człowieka, w tym w odniesieniu do ratyfikacji i wdrażania międzynarodowych instrumentów dotyczących praw człowieka.
2. Współpraca ta może obejmować między innymi:
  - a) wspieranie opracowywania i wdrażania krajowych planów działania w zakresie praw człowieka;
  - b) promowanie praw człowieka i edukacji w tej dziedzinie;
  - c) wspieranie krajowych i regionalnych instytucji działających w zakresie praw człowieka;
  - d) nawiązanie znaczącego, szeroko zakrojonego dialogu w zakresie praw człowieka;
  - e) zacieśnienie współpracy z instytucjami ONZ działającymi w zakresie praw człowieka.

ARTYKUŁ 36

Współpraca w zakresie usług finansowych

1. Strony postanawiają osiągnąć bardziej zbliżone wspólne zasady i standardy oraz zacieśnić współpracę w celu usprawnienia systemów rachunkowych, audytowych, nadzorczych i regulacyjnych w bankowości, ubezpieczeniach oraz innych obszarach sektora finansowego.
2. Strony współpracują w celu stworzenia regulacyjnych ram prawnych, infrastruktury oraz zasobów ludzkich, jak również wprowadzenia ładu korporacyjnego i międzynarodowych standardów rachunkowości na rynku kapitałowym Mongolii w ramach współpracy dwustronnej zgodnie ze zobowiązaniem GATS i WTO w sprawie dokumentu o wzajemnym porozumieniu w kwestii usług finansowych.

ARTYKUŁ 37

Dialog w sprawie polityki gospodarczej

1. Strony postanawiają współpracować w promowaniu wymiany informacji na temat panujących u nich trendów gospodarczych i politycznych oraz wymiany doświadczeń dotyczących koordynowania polityki gospodarczej w ramach regionalnej współpracy i integracji gospodarczej.
2. Strony dążą również do pogłębienia dialogu między swoimi organami w kwestiach gospodarczych, które zgodnie z uzgodnieniami Stron mogą obejmować takie obszary jak polityka monetarna, polityka budżetowa, w tym opodatkowanie działalności gospodarczej, finanse publiczne, stabilizacja makroekonomiczna i zadłużenie zewnętrzne.
3. Strony współpracują oraz propagują wzajemne zrozumienie w dziedzinie dywersyfikacji gospodarczej oraz rozwoju przemysłowego.

ARTYKUŁ 38

Właściwe zarządzanie w dziedzinie podatków

W celu umacniania i rozwijania działalności gospodarczej z jednoczesnym uwzględnieniem potrzeby opracowania odpowiednich ram regulacyjnych Strony uznają zasady właściwego zarządzania w dziedzinie podatków, uznawane przez państwa członkowskie na poziomie Unii, oraz zobowiązują się do ich wdrażania. W tym celu Strony, bez uszczerbku dla kompetencji Unii i państw członkowskich, będą usprawniały międzynarodową współpracę w dziedzinie opodatkowania, ułatwiały pobór uzasadnionych dochodów podatkowych oraz opracowywały środki służące skutecznej realizacji wyżej wymienionych zasad.

ARTYKUŁ 39

Polityka przemysłowa i współpraca w sektorze MŚP

Strony, biorąc pod uwagę swoją politykę gospodarczą i swoje cele, zgadzają się propagować współpracę w zakresie polityki przemysłowej we wszystkich dziedzinach uznanych za właściwe, w celu zwiększenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, między innymi poprzez:

- a) wymianę informacji i doświadczeń w zakresie stwarzania ogólnych warunków dla poprawy konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw;
- b) promowanie rozwoju kontaktów między podmiotami gospodarczymi, zachęcanie do wspólnych inwestycji oraz zakładanie wspólnych przedsiębiorstw i sieci informacyjnych, w szczególności w ramach istniejących programów horyzontalnych UE, pobudzając w ten sposób transfery „miękkiej” i „twardej” technologii pomiędzy partnerami;

- c) zapewnienie informacji i wspieranie innowacji oraz wymiana dobrych praktyk w zakresie dostępu do finansowania, zwłaszcza w przypadku małych i mikroprzedsiębiorstw;
- d) ułatwienie i wspieranie odpowiednich działań prowadzonych przez sektor prywatny obu stron;
- e) propagowanie godnej pracy, odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw oraz zachęcanie do stosowania odpowiedzialnych praktyk handlowych, obejmujących zrównoważoną konsumpcję i produkcję. Współpraca ta obejmuje również kwestie widziane z perspektywy konsumenta, takie jak informacje o produkcji oraz rola konsumenta na rynku;
- f) wspólne projekty badawcze w wybranych branżach przemysłu oraz współpracę w zakresie norm, procedur oceny zgodności oraz regulacji technicznych, zgodnie z wzajemnymi uzgodnieniami;
- g) wsparcie poprzez informacje w zakresie modernizacji techniki i technologii w zakładach oczyszczania ścieków garbarskich;
- h) wymiana informacji oraz rekomendowanie możliwości współpracy oraz partnerów w dziedzinie handlu i inwestycji poprzez wzajemnie dostępne istniejące sieci;
- i) wspieranie współpracy między prywatnymi przedsiębiorstwami obu Stron, zwłaszcza między małymi i średnimi przedsiębiorstwami;
- j) rozważenie wynegocjowania dodatkowej umowy w sprawie wymiany informacji, warsztatów dotyczących ściślejszej współpracy oraz innych wydarzeń promocyjnych między MŚP obu Stron;
- k) udzielenie informacji w sprawie wsparcia technicznego dotyczącego eksportu żywności oraz produktów rolnych na rynek europejski w zakresie systemu preferencyjnego Unii Europejskiej.

ARTYKUŁ 40

Turystyka

1. Zgodnie z ogólnym kodeksem etyki w turystyce opracowanym przez Światową Organizację Turystyki oraz z zasadami zrównoważonego rozwoju opartymi na „Agendzie 21 na poziomie lokalnym” Strony dążą do osiągnięcia lepszej wymiany informacji i ustanowienia najlepszych praktyk, tak aby zapewnić zrównoważony rozwój turystyki.
2. Strony postanawiają rozwijać współpracę w zakresie ochrony i zwiększania potencjału dziedzictwa naturalnego i kulturowego, łagodzenia negatywnych skutków turystyki oraz większego pozytywnego wkładu branży turystycznej w zrównoważony rozwój społeczności lokalnej, m.in. poprzez rozwój ekoturystyki przy

jednoczesnym przestrzeganiu integralności i interesów społeczności lokalnych i tubylczych oraz poprawę szkoleń w branży turystycznej.

ARTYKUŁ 41

Społeczeństwo informacyjne

1. Uznając, że technologie informacyjno-komunikacyjne są ważnym elementem współczesnego życia oraz posiadają ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego, Strony podejmują wymianę poglądów na temat swojej polityki w tej dziedzinie w celu promowania rozwoju gospodarczego.
2. Współpraca w tej dziedzinie powinna koncentrować się m.in. na:
  - a) uczestniczeniu w kompleksowym dialogu regionalnym na temat różnych aspektów społeczeństwa informacyjnego, w szczególności na temat kierunków polityki i uregulowań łączności elektronicznej, w tym na temat usług powszechnych, licencjonowania, ogólnych zezwoleń, ochrony prywatności i danych osobowych, oraz na temat niezależności i operacyjności organów regulujących wspomniane zagadnienia;
  - b) wzajemnym połączeniu i interoperacyjności sieci funkcjonujących i usług świadczonych w Unii, Mongolii i Azji;
  - c) ujednoczeniu i rozpowszechnieniu nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
  - d) wspieraniu współpracy między Stronami w zakresie badań w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych;
  - e) współpracy dotyczącej telewizji cyfrowej, w tym wymiany doświadczeń w zakresie rozmieszczenia, aspektów regulacyjnych, a w szczególności zarządzania widmem i badań w tym zakresie;
  - f) współpracy w zakresie wspólnych projektów badawczych w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych;
  - g) aspektach bezpieczeństwa technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również zwalczaniu cyberprzestępczości;
  - h) ocenach zgodności sprzętu telekomunikacyjnego, w tym sprzętu radiowego;
  - i) współpracy w zakresie rozwoju sieci szerokopasmowej;
  - j) wymiany informacji dotyczących polityki konkurencji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

ARTYKUŁ 42

Sektor audiowizualny i media

Strony promują, wspierają i ułatwiają wymiany, współpracę i dialog między odpowiednimi instytucjami i podmiotami w sektorze audiowizualnym i medialnym. Postanawiają one nawiązać regularny dialog w tych dziedzinach.

ARTYKUŁ 43

Współpraca naukowa i technologiczna

1. Strony zgadzają się współpracować w dziedzinie badań naukowych i rozwoju technologicznego w dziedzinach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania i przynoszących wzajemne korzyści.
2. Celem takiej współpracy jest:
  - a) wspieranie wymiany informacji i know-how z zakresu nauki i technologii, w szczególności z wdrażania polityk i programów;
  - b) promowanie partnerstw badawczych między społecznościami naukowymi, ośrodkami badawczymi, uczelniami i sektorem przemysłu Stron;
  - c) propagowanie szkoleń i mobilności naukowców;
  - d) zachęcanie uczelni wyższych, centrów badawczych oraz przemysłowych, w tym małych i średnich przedsiębiorstw Stron do udziału w ich odpowiednich programach w zakresie nauki i rozwoju technologicznego.
3. Współpraca może przybrać formę wspólnych projektów badawczych i programów wymiany, jak również spotkań i szkoleń naukowców w ramach programów mobilności międzynarodowej oraz programów wymiany międzynarodowej, zakładających jak największe rozpowszechnianie wyników badań, nauki i najlepszych praktyk.
4. Współpraca prowadzona jest zgodnie z przepisami i regulacjami obu Stron. Są one oparte na zasadach wzajemności, sprawiedliwego traktowania i wzajemnych korzyści oraz zapewniają odpowiednią ochronę własności intelektualnej.
5. Strony postanawiają dołożyć wszelkich starań w celu zwiększenia wiedzy opinii publicznej o możliwościach oferowanych przez programy każdej ze Stron w zakresie współpracy naukowej i technologicznej.

ARTYKUŁ 44

Energia

1. Strony podejmują starania w celu zacieśnienia współpracy w sektorze energii, dążąc do:

a) poprawy bezpieczeństwa energetycznego, w tym poprzez dywersyfikację dostaw energii oraz rozwinięcie nowych zrównoważonych, innowacyjnych i odnawialnych form energii, w tym m.in. biopaliw i biomasy, energii wiatrowej i słonecznej oraz wytwarzania energii wodnej i wspierania rozwoju odpowiednich ram politycznych w celu stworzenia odpowiednich warunków dla inwestycji i równych szans w zakresie energii odnawialnej oraz włączenia tych elementów do odpowiednich obszarów polityki;

b) osiągnięcia racjonalnego wykorzystania energii dzięki wspólnemu wysiłkowi dostawców i odbiorców poprzez promowanie efektywności energetycznej w produkcji, transporcie, dystrybucji i zużyciu końcowym energii;

c) propagowania stosowania międzynarodowych uznanych standardów bezpieczeństwa jądrowego, ochrony instalacji jądrowych, nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz gwarancji;

d) wspierania transferu technologii służących zrównoważonej produkcji i wykorzystaniu energii;

e) poprawy budowania zdolności i ułatwiania inwestycji w tym obszarze, w oparciu o przejrzyste i niedyskryminujące zasady rynkowe.

2. W tym celu Strony postanawiają promować kontakty i wspólne badania w celu osiągnięcia wzajemnych korzyści, w szczególności za pośrednictwem odpowiednich ram regionalnych i międzynarodowych. W odniesieniu do artykułu 43 i wniosków Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju, który odbył się w Johannesburgu w 2002 r., Strony podkreślają potrzebę odniesienia się do powiązań między dostępem do usług energetycznych po przystępnych cenach a zrównoważonym rozwojem. Działania te można promować we współpracy z inicjatywą energetyczną Unii Europejskiej, zapoczątkowaną podczas Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju.

3. Handel materiałami jądrowymi będzie prowadzony zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej. W razie konieczności handel materiałami jądrowymi podlega postanowieniom specjalnego porozumienia, które ma zostać zawarte między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Mongolią.

ARTYKUŁ 45

Transport

1. Strony postanawiają współpracować we właściwych obszarach polityki transportowej, mając na względzie poprawę możliwości inwestowania, przepływu towarów i pasażerów, wspieranie bezpieczeństwa i ochrony w transporcie lotniczym, zajęcie się wpływem transportu na środowisko oraz poprawę wydajności swoich systemów transportu.
2. Współpraca między Stronami w tej dziedzinie ma na celu propagowanie:
  - a) wymiany informacji o polityce transportowej i praktykach każdej ze Stron, w szczególności dotyczących transportu miejskiego, transportu na obszarach wiejskich, transportu lotniczego oraz ich logistyki, wzajemnych połączeniach i interoperacyjności multimodalnych sieci transportowych, jak również zarządzania drogami, koleją i lotniskami;
  - b) kwestii dotyczących nawigacji satelitarnej, z naciskiem na sprawy związane z rozwojem przepisów, przemysłu i rynku, które przynoszą wzajemne korzyści. W tym kontekście uwzględnione zostaną europejskie systemy globalnej nawigacji satelitarnej EGNOS i Galileo;
  - c) dialogu w dziedzinie usług transportu lotniczego, w celu przeanalizowania rozwoju stosunków w dziedzinach takich jak bezpieczeństwo lotnicze, ochrona lotnicza, ochrona środowiska, zarządzanie transportem lotniczym, stosowanie prawa konkurencji oraz uregulowań ekonomicznych sektora transportu lotniczego, w celu wspierania zbliżenia przepisów oraz usunięcia przeszkód utrudniających działalność gospodarczą. Należy dodatkowo promować projekty dotyczące współpracy w lotnictwie cywilnym, stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania. Na tej podstawie Strony zbadają możliwy zakres wzmocnionej współpracy w dziedzinie lotnictwa cywilnego;
  - d) zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w sektorze transportu;
  - e) wprowadzenie norm i przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa, ochrony oraz środowiska naturalnego, w szczególności w odniesieniu do transportu lotniczego, zgodnie z odpowiednimi konwencjami międzynarodowymi;
  - f) współpracy na odpowiednich forach międzynarodowych, służącej zapewnieniu lepszego wdrażania międzynarodowych przepisów oraz realizacji celów określonych w tym artykule.

ARTYKUŁ 46

Edukacja i kultura

1. Strony postanawiają wspierać współpracę w zakresie edukacji i kultury, która w pełni respektowałaby ich różnorodność, zwiększając wzajemne zrozumienie i wiedzę o swoich kulturach. W tym celu Strony będą wspierać i promować działania swoich instytutów kultury i społeczeństwa obywatelskiego.
2. Strony dążą również do podejmowania odpowiednich działań celem promowania wymiany kulturalnej oraz realizowania wspólnych inicjatyw w różnych sferach kultury, w tym współpracy przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego w poszanowaniu różnorodności kulturowej.
3. Strony postanawiają przeprowadzać konsultacje i współpracować na odpowiednich forach międzynarodowych, takich jak UNESCO, w celu osiągnięcia wspólnych celów i propagowania różnorodności kulturowej, jak również ochrony dziedzictwa kulturowego. W związku z różnorodnością kulturową Strony postanawiają również promować ratyfikację i wdrażanie Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, przyjętej w dniu 20 października 2005 r.
4. Strony kładą ponadto nacisk na środki służące tworzeniu powiązań między odpowiednimi wyspecjalizowanymi agencjami oraz propagowaniu wymiany informacji, know-how, studentów, ekspertów, młodzieży i działaczy młodzieżowych oraz zasobów technicznych, przy wykorzystaniu udogodnień oferowanych przez programy UE w Azji w zakresie edukacji i kształcenia, jak również doświadczeń zdobytych w tej dziedzinie przez obie Strony. Obie Strony postanawiają również propagować wdrażanie odpowiednich programów w szkolnictwie wyższym, takich jak program Erasmus Mundus, w celu propagowania współpracy oraz modernizacji szkolnictwa wyższego, oraz promowania mobilności pracowników naukowych.

ARTYKUŁ 47

Środowisko, zmiana klimatu oraz zasoby naturalne

1. Strony zgadzają się co do potrzeby zachowania zasobów naturalnych i bioróżnorodności oraz zarządzania nimi w zrównoważony sposób, co stanowi podstawę rozwoju obecnych i przyszłych pokoleń.
2. Strony zgadzają się, że współpraca w tej dziedzinie przyczynia się do promowania ochrony środowiska i poprawy jego stanu, w dążeniu do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. We wszelkich działaniach podejmowanych przez Strony na mocy niniejszej Umowy uwzględniane są wyniki Światowego Szczytu Zrównoważonego Rozwoju oraz działania wykonawcze w ramach odpowiednich wielostronnych porozumień w zakresie środowiska naturalnego.

3. Strony postanawiają współpracować w dziedzinie zmiany klimatu w celu dostosowania się do negatywnych skutków zmiany klimatu, redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz wprowadzenia swoich gospodarek na ścieżkę zrównoważonego niskoemisyjnego wzrostu gospodarczego. W tym kontekście Strony zbadają możliwość korzystania z mechanizmów rynków uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

4. Strony postanawiają współpracować w celu zwiększenia wzajemnej skuteczności polityki handlowej i polityki ochrony środowiska oraz włączenia zagadnień środowiskowych do wszystkich sektorów współpracy.

5. Strony starają się kontynuować i wzmacniać współpracę w ramach regionalnych programów ochrony środowiska w odniesieniu do:

a) propagowania świadomości ekologicznej oraz zwiększania lokalnego zaangażowania, w tym udziału rdzennych i lokalnych społeczności w ochronie środowiska oraz wysiłkach na rzecz zrównoważonego rozwoju;

b) zwalczania zmiany klimatu, zwłaszcza w zakresie wpływu na środowisko i zasoby naturalne;

c) budowania potencjału w zakresie uczestnictwa w wielostronnych porozumieniach w sprawie środowiska i ich wdrażania, obejmujących kwestie takie jak bioróżnorodność, bezpieczeństwo biologiczne i zagrożenia chemiczne;

d) promowania i rozpowszechniania technologii, produktów i usług przyjaznych dla środowiska, w tym poprzez stosowanie instrumentów regulacyjnych racjonalnych z ekologicznego punktu widzenia;

e) ulepszonych zarządzania gospodarką leśną, w tym zwalczania nielegalnego wycięcia i związanego z nim handlu oraz promowania zrównoważonego zarządzania gospodarką leśną;

f) zapobiegania nielegalnemu przewozowi przez granicę odpadów stałych i niebezpiecznych oraz produktów pochodzących od żywych zmodyfikowanych organizmów;

g) poprawy jakości otaczającego powietrza, ekologicznego zarządzania odpadami, zrównoważonego zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi oraz zarządzania chemikaliami, a także propagowania zrównoważonej konsumpcji i produkcji;

h) ochrony gruntów oraz zrównoważonego zarządzania gruntami;

i) skutecznego zarządzania parkami narodowymi oraz wyznaczania i ochrony obszarów cechujących się różnorodnością biologiczną oraz zagrożonych ekosystemów, z należytym poszanowaniem społeczności lokalnych i tubylczych zamieszkujących te obszary lub ich okolice.

6. Strony ułatwiają sobie nawzajem dostęp do prowadzonych przez siebie programów w tej dziedzinie, zgodnie z określonymi warunkami takich programów.

- a) ustanowienie sieci monitorującej rezerwy wodne oraz jej modernizacja;
- b) wprowadzenie technologii odsalania oraz ponownego wykorzystania wody;
- c) rozwój ekoturystyki.

ARTYKUŁ 48

Rolnictwo, zwierzęta gospodarskie, rybołówstwo i rozwój obszarów wiejskich

Strony zgadzają się rozwijać dialog w zakresie rolnictwa, zwierząt gospodarskich, rybołówstwa oraz rozwoju obszarów wiejskich. Strony mogą prowadzić wymianę informacji i rozwijać wzajemne stosunki w zakresie:

- a) polityki rolnej i ogólnych perspektyw żywnościowych i rolniczych w skali międzynarodowej;
- b) możliwości ułatwienia handlu roślinami, zwierzętami, zwierzętami gospodarskimi oraz ich produktami, w celu dalszego rozwoju przemysłu lekkiego w sektorze obszarów wiejskich;
- c) dobrostanu zwierząt i zwierząt gospodarskich;
- d) polityki rozwoju obszarów wiejskich;
- e) wymiany doświadczeń oraz sieci współpracy między miejscowymi działaczami lub podmiotami gospodarczymi, zwłaszcza w takich obszarach jak badania i transfer technologii;
- f) polityki zdrowia i jakości w zakresie roślin, zwierząt i zwierząt gospodarskich, w szczególności chronionych oznaczeń geograficznych;
- g) propozycji współpracy oraz inicjatyw przedstawianych międzynarodowym organizacjom rolniczym;
- h) rozwoju zrównoważonego i przyjaznego środowisku rolnictwa, w tym produkcji roślinnej, biopaliw oraz transferu biotechnologii;
- i) ochrony odmian roślin, technologii produkcji nasion, biotechnologii rolniczej;
- j) stworzenia baz danych i sieci informacji w zakresie rolnictwa i zwierząt gospodarskich;
- k) szkoleń dotyczących rolnictwa oraz sektora weterynaryjnego.

ARTYKUŁ 49

Zdrowie

1. Strony postanawiają współpracować w sektorze zdrowia obejmującym takie dziedziny jak reforma systemu opieki zdrowotnej, poważne choroby zakaźne i inne zagrożenia dla zdrowia, choroby niezakaźne oraz międzynarodowe porozumienia w sprawie ochrony zdrowia mające na celu osiągnięcie poprawy warunków zdrowotnych oraz podniesienie poziomu zdrowia publicznego.

2. Współpraca odbywa się w szczególności poprzez:

a) kompleksowe programy mające na celu systematyczną reformę sektora zdrowia, w tym poprawę systemu opieki zdrowotnej, świadczeń zdrowotnych, warunków zdrowotnych oraz informacji w zakresie zdrowia;

b) wspólne działania w zakresie epidemiologii, w tym współpracę w zakresie wczesnego zapobiegania zagrożeniom takim jak ptasia grypa i pandemia grypy, a także inne poważne choroby zakaźne;

c) zapobieganie chorobom niezakaźnym i ich kontrolę poprzez wymianę informacji i dobrych praktyk, promowanie zdrowego trybu życia, uwzględnienie najważniejszych uwarunkowań zdrowotnych, takich jak odżywianie, uzależnienie od narkotyków, alkoholu czy tytoniu;

d) promowanie wdrażania przez Strony porozumień międzynarodowych w zakresie zdrowia, takich jak Ramowa konwencja o ograniczeniu użycia tytoniu i Międzynarodowe przepisy zdrowotne.

ARTYKUŁ 50

Zatrudnienie i kwestie społeczne

1. Strony postanawiają zacieśnić współpracę w dziedzinie zatrudnienia i spraw społecznych, w tym współpracę w zakresie spójności regionalnej i społecznej, bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy, równouprawnienia płci oraz godnej pracy, w celu wzmocnienia społecznego wymiaru globalizacji.

2. Strony potwierdzają konieczność wspierania procesu globalizacji, który byłby korzystny dla wszystkich, a także promowania pełnego i wydajnego zatrudnienia oraz godnej pracy jako kluczowych elementów zrównoważonego rozwoju i ograniczania ubóstwa, zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 60/1 z dnia 24 października 2005 r. (rezultaty światowego szczytu ONZ) oraz z deklaracją ministerialną przyjętą na obradach wysokiego szczebla Rady Gospodarczo-Społecznej ONZ z lipca 2006 r. (Rada Gospodarczo-Społeczna ONZ E/2006/L.8 z dnia 5 lipca 2006 r.). Strony uwzględniają cechy i odmienny charakter sytuacji gospodarczej i społecznej każdej ze Stron.

3. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do pełnego przestrzegania i skutecznego wdrażania podstawowych norm pracy i norm socjalnych uznanych na arenie międzynarodowej, określonych przede wszystkim w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy z 1998 r. oraz w deklaracji MOP dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r. Wykonanie odnośnych wielostronnych umów

dotyczących kwestii społecznych i pracy jest uwzględniane we wszystkich działaniach podejmowanych przez Strony zgodnie z niniejszą Umową. Strony postanawiają współpracować oraz w stosownych przypadkach zapewniać wsparcie techniczne w celu ratyfikacji oraz skutecznego wykonania konwencji MOP objętych deklaracją MOP z 1998 r. oraz innych odpowiednich konwencji.

4. Formy współpracy mogą obejmować m.in. konkretne programy i projekty, zgodnie z wzajemnymi uzgodnieniami, jak również dialog, współpracę i inicjatywy podejmowane w zakresie kwestii stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania na szczeblu dwustronnym lub wielostronnym, takim jak MOP.

ARTYKUŁ 51

Statystyka

1. Strony zgadzają się wspierać harmonizację metod i praktyk statystycznych, w tym gromadzenia i rozpowszechniania danych statystycznych, a tym samym możliwość wykorzystania, na wspólnie zaakceptowanych warunkach, danych o handlu towarami i usługami oraz, w bardziej ogólnym kontekście, danych o jakimkolwiek obszarze objętym niniejszą Umową, który wiąże się z gromadzeniem, przetwarzaniem, analizą i rozpowszechnianiem danych statystycznych.

2. Strony postanawiają propagować ustanowienie bezpośrednich kontaktów między odpowiednimi organami, w celu: wzmocnienia przyjaznej współpracy w dziedzinie statystyki; lepszej budowy zdolności organów statystycznych poprzez modernizację i podniesienie jakości systemów statystycznych; wzmocnienia zasobów ludzkich; organizacji szkoleń we wszystkich odpowiednich obszarach; oraz wspierania krajowych systemów statystycznych zorganizowanych zgodnie z praktykami ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, a także niezbędnej infrastruktury.

3. Współpraca obejmuje dziedziny stanowiące przedmiot wzajemnego zainteresowania, z naciskiem na następujące obszary:

I. Statystyka gospodarcza:

- a) rachunki narodowe
- b) statystyki przedsiębiorstw oraz rejestracja
- c) statystyki dotyczące rolnictwa/upraw, hodowli zwierząt, rozwoju obszarów wiejskich
- d) środowisko naturalne i złoża minerałów
- e) przemysł
- f) zagraniczny handel towarami i usługami
- g) statystyki dotyczące handlu hurtowego i detalicznego

- h) polityka korygowania danych
  - i) bezpieczeństwo żywnościowe
  - j) salda płatności
- II. Statystyka społeczna:
- a) statystyki dotyczące płci
  - b) statystyki dotyczące migracji
  - c) badania gospodarstw domowych
- III. Informatyka
- a) wymiana doświadczeń w zakresie technologii elektronicznej oraz metodologii w zakresie zapewniania bezpieczeństwa, ochrony, przechowywania i prywatności informacji oraz wdrażania tych doświadczeń
  - b) wymiana doświadczeń w zakresie stworzenia internetowej bazy danych dla konsumentów opartej na przyjaznej dla użytkowników stronie internetowej oraz w zakresie szkoleń w tej dziedzinie
  - c) wsparcie dla specjalistów IT z krajowego urzędu statystycznego Mongolii przy tworzeniu baz danych
  - d) współpraca przy zaangażowaniu się w przeszkolenie użytkowników w zakresie baz danych

ARTYKUŁ 52

Spółczesność obywatelskie

1. Strony uznają rolę i potencjalny wkład zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności środowiska akademickiego, w dialog oraz współpracę w ramach niniejszej Umowy, jak również zobowiązują się do wspierania skutecznego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim oraz skutecznego udziału społeczeństwa obywatelskiego w tym procesie.
2. Z zastrzeżeniem uregulowań prawnych i administracyjnych każdej ze Stron, zorganizowane społeczeństwo obywatelskie może:
  - a) brać udział w procesie tworzenia polityki na szczeblu krajowym, zgodnie z zasadami demokratycznymi;
  - b) być informowane o wynikach konsultacji dotyczących strategii rozwoju i współpracy oraz polityk sektorowych, a także brać udział w takich konsultacjach, szczególnie w obszarach, które go dotyczą, włączając w to wszystkie etapy procesu rozwoju;

- c) otrzymywać środki finansowe, w zakresie, na jaki pozwalają na to przepisy wewnętrzne każdej ze Stron, oraz wsparcie na rzecz budowania zdolności w obszarach o szczególnym znaczeniu;
- d) brać udział we wdrażaniu programów współpracy w dziedzinach, które go dotyczą.

ARTYKUŁ 53

Współpraca w zakresie modernizacji państwa i administracji państwowej

Strony postanawiają współpracować w celu modernizacji administracji państwowej. Współpraca w tym obszarze skupia się na:

- a) poprawie wydajności organizacyjnej;
- b) poprawie efektywności instytucji w zakresie świadczonych usług;
- c) zapewnieniu przejrzystego zarządzania środkami publicznymi oraz odpowiedzialności za nie;
- d) poprawie ram prawnych i instytucjonalnych;
- e) rozwijaniu zdolności administracyjnych w celu opracowywania i wdrażania polityki (świadczanie usług publicznych, struktura i wykonanie budżetu, przeciwdziałanie korupcji);
- f) wzmocnieniu systemów sądowniczych; oraz
- g) reformie systemu bezpieczeństwa.

ARTYKUŁ 54

Współpraca w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi

1. Strony postanawiają nasilić współpracę w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi w ramach ciągłego opracowywania i wdrażania środków mających na celu ograniczenie ryzyka dla różnych społeczności i opanowanie skutków klęsk żywiołowych na wszystkich poziomach społeczeństwa. Należy położyć nacisk na działania zapobiegawcze i proaktywne podejście do postępowania w sytuacji zagrożenia i ryzyka oraz na zmniejszanie ryzyka i narażenia na klęski żywiołowe.

2. Współpraca w tej dziedzinie koncentruje się na następujących elementach programowych:

- a) zmniejszeniu ryzyka klęsk żywiołowych lub zapobieganiu klęskom żywiołowym i ich łagodzeniu;

- b) zarządzaniu wiedzą, innowacjach, badaniach i kształceniu w celu stworzenia kultury bezpieczeństwa i odporności na wszystkich szczeblach;
- c) przygotowaniu na klęski żywiołowe;
- d) polityce, zdolnościach instytucjonalnych i osiągnięciu porozumienia w zarządzaniu klęskami żywiołowymi;
- e) reagowaniu na klęski żywiołowe;
- f) ocenie i monitorowaniu ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi.

TYTUŁ VII
ŚRODKI WSPÓŁPRACY

ARTYKUŁ 55

Zasoby na współpracę i ochronę interesów finansowych

1. Strony postanawiają udostępnić właściwe zasoby, w tym środki finansowe, na realizację celów określonych w niniejszej Umowie w zakresie, w jakim pozwalają na to zasoby i przepisy każdej ze Stron.
2. Strony zgadzają się propagować rozwój i wdrażanie wzajemnego wsparcia technicznego i administracyjnego służącego skutecznej ochronie ich interesów finansowych w dziedzinie pomocy rozwojowej oraz innych działań finansowanych w ramach współpracy. Strony niezwłocznie odpowiadają na wnioski dotyczące wzajemnej pomocy administracyjnej przekazane przez władze sądowe lub śledcze drugiej Strony, w celu wzmocnienia walki z oszustwami i nieprawidłowościami finansowymi.
3. Strony zachęcają Europejski Bank Inwestycyjny do kontynuowania swoich działań w Mongolii, zgodnie ze jego procedurami oraz kryteriami finansowania.
4. Strony zapewniają pomoc finansową zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami i współpracują w ramach ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i Mongolii. Strony podejmują skuteczne środki w celu zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom oraz ich zwalczania, między innymi za pośrednictwem wzajemnej pomocy administracyjnej i wzajemnej pomocy prawnej w dziedzinach objętych niniejszą umową. Wszelkie dalsze umowy lub instrumenty finansowe, które zostaną zawarte przez Strony, zawierają szczegółowe klauzule dotyczące współpracy finansowej obejmujące kontrole i inspekcje na miejscu oraz środki zwalczania nadużyć finansowych, w tym między innymi czynności prowadzone przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

TYTUŁ VIII
RAMY INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 56

Wspólny Komitet

1. Strony zgadzają się ustanowić w ramach niniejszej Umowy Wspólny Komitet składający się z przedstawicieli obu Stron na odpowiednio wysokim szczeblu, który będzie miał następujące zadania:
  - a) zapewnienie sprawnego funkcjonowania i wykonywania niniejszej Umowy;
  - b) ustalenie priorytetów w związku z celami Umowy;
  - c) wydawanie zaleceń dotyczących propagowania celów Umowy.
2. Wspólny Komitet oraz Podkomitet ustanowiony w art. 28, na potrzeby realizacji celów niniejszej Umowy, posiadają uprawnienia do podejmowania decyzji w sprawach w niej określonych. Decyzje podejmowane są za porozumieniem Stron, po zakończeniu odpowiednich procedur wewnętrznych wymaganych do określenia stanowiska obu Stron w tej kwestii. Podjęte decyzje wiążą Strony, które stosują środki niezbędne do wprowadzenia ich w życie.
3. Wspólny Komitet spotyka się zasadniczo co roku na przemian w Ułan Bator i w Brukseli, w terminie ustalonym w drodze wzajemnego porozumienia. W drodze porozumienia pomiędzy Stronami można również zwoływać nadzwyczajne posiedzenia Wspólnego Komitetu. Wspólnemu Komitetowi przewodniczy naprzemiennie każda ze Stron. Porządek posiedzeń Wspólnego Komitetu ustala się w drodze porozumienia między Stronami.
4. Wspólny Komitet może ustanowić specjalistyczne grupy robocze celem udzielenia mu wsparcia w wykonywaniu jego zadań. Te grupy robocze zdają szczegółowe sprawozdania ze swej działalności Wspólnemu Komitetowi na każdym z jego posiedzeń.
5. Strony postanawiają, że zadaniem Wspólnego Komitetu będzie również zapewnienie właściwego funkcjonowania wszelkich umów bądź protokołów o charakterze sektorowym, które zostały lub zostaną zawarte przez Strony.
6. Wspólny Komitet przyjmuje swój własny regulamin.

TYTUŁ IX
PRZEPISY KOŃCOWE

ARTYKUŁ 57

Klauzula dotycząca przyszłego rozwoju

1. Strony mogą za wzajemną zgodą rozszerzyć niniejszą Umowę w celu zacieśnienia współpracy, w tym poprzez uzupełnienie jej za pomocą umów lub protokołów dotyczących poszczególnych sektorów lub działań.
2. W odniesieniu do wdrażania niniejszej Umowy każda z umawiających się Stron może przedstawić propozycje dotyczące rozszerzenia zakresu współpracy, biorąc pod uwagę doświadczenie uzyskane podczas jej stosowania.

ARTYKUŁ 58

Inne umowy

Bez uszczerbku dla odpowiednich postanowień Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, ani niniejsza Umowa, ani działania podejmowane na jej podstawie, nie mają wpływu na uprawnienia państw członkowskich do podejmowania działań w ramach współpracy dwustronnej z Mongolią, bądź też do zawierania, w odpowiednich przypadkach, nowych umów o partnerstwie i współpracy z Mongolią.

Umowa nie wpływa na stosowanie lub wykonywanie zobowiązań podjętych przez każdą ze Stron w stosunkach ze stronami trzecimi.

ARTYKUŁ 59

Wypełnianie zobowiązań

1. W przypadku rozbieżności dotyczących stosowania lub interpretacji niniejszej Umowy każda ze Stron może odwołać się do Wspólnego Komitetu.
2. W przypadku gdy jedna ze Stron uzna, że druga Strona nie wypełniła któregokolwiek ze swoich zobowiązań wynikających z niniejszej Umowy, może podjąć właściwe środki.
3. Przedtem jednak, z wyjątkiem szczególnie nagłych przypadków, powinna dostarczyć Wspólnemu Komitetowi pełne informacje w tym zakresie konieczne do

dokładnego zbadania sytuacji w celu znalezienia rozwiązania zadowalającego obie Strony.

4. Przy wyborze środków pierwszeństwo należy przyznać tym, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy. O środkach tych powiadamia się niezwłocznie drugą Stronę i jeżeli druga Strona przedstawi taki wniosek, stają się one przedmiotem konsultacji w ramach Wspólnego Komitetu.

5. Strony uznają, że do celów prawidłowej interpretacji i właściwego stosowania w praktyce niniejszej Umowy wyrażenie „szczególnie nagłe przypadki” zawarte w ustępie 3 oznacza przypadki istotnego naruszenia niniejszej Umowy przez jedną ze Stron. Istotne naruszenie Umowy polega na:

- (i) wypowiedzeniu niniejszej Umowy, nieznajdącemu potwierdzenia w zasadach ogólnych prawa międzynarodowego; lub
- (ii) naruszeniu zasadniczych elementów umowy, a mianowicie art. 1 ust.1 i art. 3.

ARTYKUŁ 60

Ułatwienia

Aby ułatwić współpracę w ramach niniejszej Umowy, obie Strony zgadzają się przyznać konieczne ułatwienia ekspertom i urzędnikom zaangażowanym w realizację współpracy w celu wykonywania ich zadań, zgodnie z wewnętrznymi przepisami i regulacjami obu Stron.

ARTYKUŁ 61

Terytorialny zakres stosowania

Niniejsza Umowa ma zastosowanie, z jednej strony, do terytorium, na którym stosuje się Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej na warunkach określonych w tych Traktatach oraz, z drugiej strony, do terytorium Mongolii.

ARTYKUŁ 62

Definicja pojęcia „Strony”

Do celów niniejszej Umowy określenie „Strony” oznacza z jednej strony Unię lub jej państwa członkowskie lub Unię i jej państwa członkowskie, zgodnie z ich stosownymi uprawnieniami, a z drugiej strony Mongolię.

ARTYKUŁ 63

Wejście w życie i czas obowiązywania

1. Umowa wchodzi w życie w pierwszym dniu miesiąca następującego po dniu, w którym ostatnia Strona powiadomiła drugą Stronę o zakończeniu procedur prawnych koniecznych do tego celu.
2. Niniejsza Umowa jest ważna przez okres pięciu lat. Umowa jest automatycznie przedłużana na kolejne okresy jednego roku, chyba że jedna ze Stron powiadomi pisemnie drugą Stronę o swoim zamiarze nieprzedłużania niniejszej Umowy na sześć miesięcy przed końcem kolejnego rocznego okresu.
3. Wszelkie zmiany do niniejszej Umowy wprowadzane są za porozumieniem Stron. Wszelkie zmiany nabierają mocy prawnej, dopiero kiedy ostatnia Strona poinformuje drugą Stronę, że dopełnione zostały wszystkie konieczne formalności.
4. Jeżeli jedna ze Stron wprowadzi bardziej restrykcyjny system handlu dotyczący eksportu surowców, taki jak np. wprowadzenie nowych zakazów, ograniczeń, dowolnego rodzaju ceł lub opłat, które nie spełniają wymogów określonych w odpowiednich przepisach art. VIII, XI, XX, XXI GATT 1994, nie są dopuszczalne w ramach odstępstw WTO, lub nie zostały zaakceptowane przez Wspólny Komitet lub Podkomitet ds. Handlu i Inwestycji w ramach art. 56, innych niż te obowiązujące w momencie parafowania umowy, druga Strona może podjąć odpowiednie środki zgodnie z art. 59 ust. 3 i 4.
5. Niniejsza Umowa może zostać rozwiązana przez jedną ze Stron poprzez pisemne powiadomienie o wypowiedzeniu przekazane drugiej Stronie. Umowa zostaje skutecznie rozwiązana sześć miesięcy po otrzymaniu powiadomienia przez drugą Stronę.

ARTYKUŁ 64

Powiadomienia

Powiadomienia dokonywane zgodnie z art. 63 należy kierować odpowiednio do Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych Mongolii.

ARTYKUŁ 65

Tekst autentyczny

Niniejszą Umowę sporządzono w językach: angielskim, bułgarskim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim oraz mongolskim, teksty w każdym z tych języków są na równi autentyczne.